C/2024/3380

31.5.2024

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με ένα πλαίσιο παρακολούθησης για ανθεκτικά ευρωπαϊκά δάση

[COM(2023) 728 final – 2023/0413 (COD)]

Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 89/367/ΕΟΚ του Συμβουλίου για τη σύσταση μόνιμης δασικής επιτροπής

[COM(2023) 727 final – 2023/0410 (COD)]

(C/2024/3380)

Εισηγητής: **Florian MARIN**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 26.2.2024 για το έγγραφο COM (2023) 727 final και για το έγγραφο COM (2023) 728 final Συμβούλιο, 5.12.2023 για το έγγραφο COM (2023) 727 final και 22.12.2023 για το έγγραφο COM (2023) 728 final
Νομική βάση	Άρθρα 43, 192 παράγραφος 1 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο όργανο	Τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον»
Έγκριση από το τμήμα	26.2.2024
Έγκριση από την Ολομέλεια	20.3.2024
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	586
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	169/0/6

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ),

1.1. Χαιρετίζει με επιφύλαξη τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προτείνει το πλαίσιο παρακολούθησης των δασών να είναι βιώσιμο, με ευαισθησία ως προς τη διάσταση του φύλου, ασφαλές και προστατευμένο, οικονομικά αποδοτικό, επιχειρησιακά εφικτό, δυναμικό, συμμετοχικό και χωρίς αποκλεισμούς, παρέχοντας δεδομένα σε εύθετο χρόνο και τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ επιστήμης και πρακτικής παράλληλα με τη βελτίωση του σχεδιασμού. Το προτεινόμενο πλαίσιο παρακολούθησης των δασών θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως στατιστικό μέσο και όχι ως μέσο εποπτείας, δεδομένου ότι η διαχείριση των δασών αποτελεί κυρίως εθνική αρμοδιότητα ([1]). Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την εκτίμηση επιπτώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ([2]), δεν συμφωνούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς με την ιδέα ενός κανονισμού και δηλώνουν ότι προτιμούν τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών και τη συνέχιση της λειτουργίας των υφιστάμενων συστημάτων παρακολούθησης. Αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη κατά τα επόμενα βήματα της διαδικασίας συναπόφασης. Τα δεδομένα που τυχόν συλλέγονται θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο με τον οποίο να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των ιδιοκτητών και των διαχειριστών δασών.

([1]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Κλιματική δικαιοσύνη» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας) (ΕΕ C 81 της 2.3.2018, σ. 22), Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Έγγραφο προβληματισμού "Προς μια βιώσιμη Ευρώπη έως το 2030"» [COM(2019) 22 final] (ΕΕ C 14 της 15.1.2020, σ. 95), και Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αποκατάσταση της φύσης» [COM(2022) 304 final — 2022/0195 (COD)] (ΕΕ C 140 της 21.4.2023, σ. 46).

([2]) https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-regulation-forest-monitoring-framework_en.

1.2. Ζητεί να εξεταστούν περαιτέρω η συνάφεια, οι τεχνικοί περιορισμοί και τα δικαστικά ζητήματα που σχετίζονται με τις προτεινόμενες μεταβλητές, καθώς και η χωρική ανάλυση και η συχνότητα της υποβολής εκθέσεων, προτού συμφωνηθεί η δρομολόγηση της πρωτοβουλίας. Απαιτείται μεγαλύτερη σαφήνεια στον κανονισμό όσον αφορά τον προορισμό, τη χρήση και την επικύρωση των δεδομένων, κάτι που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε μελλοντικό παράγωγο δίκαιο.

1.3. Θεωρεί ότι το προτεινόμενο ενωσιακό πλαίσιο παρακολούθησης των δασών αποτελεί σημαντικό εργαλείο και συνιστά τα ακόλουθα:

— το σύστημα θα πρέπει να εναρμονίζει τα υφιστάμενα συστήματα παρακολούθησης των δασών και να διασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα με τα δεδομένα που καλύπτονται ήδη από άλλες νομοθετικές πράξεις (για το κλίμα, τον αέρα, τη βιοποικιλότητα) και την κοινή γεωργική πολιτική·

— θα πρέπει να καταρτιστεί ένα κοινό, εναρμονισμένο σύνολο δεικτών, το οποίο στηρίζεται στην υφιστάμενη νομοθεσία και τα υφιστάμενα συστήματα παρακολούθησης και είναι σχεδιασμένο για τη βελτιστοποίηση της συμβολής αυτών των συστημάτων στην επαρκή αξιολόγηση του αντικτύπου στη βιοποικιλότητα, της συμβολής στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) και της διαχείρισης των δασών·

— τα δεδομένα που συλλέγονται δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς χωρίς να αποφέρουν οφέλη στους ιδιοκτήτες·

— Τα δεδομένα που τυχόν συλλέγονται θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο με τον οποίο να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των ιδιοκτητών και των διαχειριστών δασών και να δημοσιεύονται μόνο σε συγκεντρωτική μορφή·

— θα πρέπει να θεσπιστεί σαφής ορισμός της «δασικής μονάδας»·

— θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι τηρείται ο ίδιος βαθμός λεπτομέρειας και το ίδιο επίπεδο τεχνολογίας και συχνότητας συλλογής δεδομένων, ιδίως κατά τη συλλογή συμπληρωματικών δεδομένων σε όλα κράτη μέλη της ΕΕ·

— οι πρόσθετες προσπάθειες για τη συλλογή δεδομένων απαιτούν επαρκείς χρηματοδοτικούς πόρους για τα κράτη μέλη προκειμένου να διασφαλιστεί η εναρμονισμένη συλλογή·

1.4. Εκφράζει την ικανοποίησή της για την προσέγγιση των μακροπρόθεσμων δασικών σχεδίων και συνιστά τα ακόλουθα:

— τα κράτη μέλη της ΕΕ τα οποία αντλούν οφέλη από τα δάση καλούνται να διαθέτουν μακροπρόθεσμο δασικό σχέδιο·

— στη δομή των δασικών σχεδίων θα πρέπει να περιλαμβάνονται κοινωνικές και οικονομικές πτυχές, καθώς και να λαμβάνονται υπόψη τα πολυσχιδή οφέλη των δασών και ο κοινωνικός αντίκτυπος των δασικών κοινοτήτων·

— σύμφωνα με την αρχή της εταιρικής σχέσης, η κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να ενσωματωθεί στον σχεδιασμό και —ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στα κράτη μέλη— στην εφαρμογή των σχεδίων·

— ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η παρακολούθηση των μακροπρόθεσμων δασικών σχεδίων θα πρέπει να χρηματοδοτούνται μέσω υφιστάμενων και νέων κονδυλίων της ΕΕ·

— το σχέδιο θα πρέπει να συμπληρώνει άλλες στρατηγικές για τα δάση και την ξυλεία·

— θα πρέπει να υπάρχει σαφής αντιστοιχία και συνέργεια με τους ΣΒΑ, ενώ το σχέδιο θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξή τους·

1.5. Προτείνει να ενισχυθεί ο ρόλος της μόνιμης δασικής επιτροπής, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις μελλοντικές εργασίες για την παρακολούθηση των δασών· τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να συμμετέχουν σε αυτό, λαμβάνοντας υπόψη τον εξέχοντα ρόλο των δασών για την κοινωνία.

1.6. Συνιστά να λαμβάνεται υπόψη η επίτευξη ορθής ισορροπίας μεταξύ της αρχής της επικουρικότητας, αφενός, και του σεβασμού των εθνικών και των ενωσιακών αρμοδιοτήτων, των δικαιωμάτων ιδιωτικής ιδιοκτησίας και της κυριότητας των δεδομένων, αφετέρου, και ταυτόχρονα να αποδίδεται ίση βαρύτητα στα δασικά δεδομένα που αφορούν οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές.

1.7. Συστήνει τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην ανάπτυξη του πλαισίου της ΕΕ για την παρακολούθηση των δασών και ζητεί τη διασφάλιση επαρκούς διαφάνειας.

1.8. Ζητεί να διατεθούν ειδικοί πόροι κατάρτισης για τους διαχειριστές και τους ιδιοκτήτες δασών και τους δασεργάτες, ώστε να εξασφαλιστεί μια ολοκληρωμένη και επιτυχής προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή του πλαισίου της ΕΕ για την παρακολούθηση των δασών.

2. **Ιστορικό**

2.1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει ένα πλαίσιο παρακολούθησης των δασών που θα βασίζεται στην έγκαιρη υποβολή, την ακρίβεια, τη συνέπεια, τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και την πληρότητα των δασικών δεδομένων, στο οποίο η ευθύνη για τη διαθεσιμότητα των εν λόγω δεδομένων και η διαχείριση του συστήματος θα επιμερίζονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα κράτη μέλη. Το προτεινόμενο σύστημα παρακολούθησης των δασών περιλαμβάνει ένα υψηλής ανάλυσης γεωγραφικά σαφές σύστημα αναγνώρισης όλων των δασικών εκμεταλλεύσεων στην Ένωση, καθώς και ένα πλαίσιο συλλογής και κοινοχρησίας δασικών δεδομένων. Το εν λόγω πλαίσιο αποσκοπεί στη δημιουργία βάσης γνώσεων για τα ευρωπαϊκά δάση, ως εκ τούτου, στον εμπλουτισμό των γνώσεών μας σχετικά με τις συνθήκες που επικρατούν σε αυτά τα οικοσυστήματα.

2.2. Για τη συλλογή δεδομένων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη προτείνεται ένα σύστημα διαχωρισμού δεδομένων δύο επιπέδων, με κοινούς ορισμούς και συγκεκριμένη συχνότητα συλλογής, για τη διασφάλιση της συγκρισιμότητας και της συνέπειας των δεδομένων που συλλέγονται. Κάθε κράτος μέλος θα ορίσει έναν εθνικό ανταποκριτή που θα είναι υπεύθυνος για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του κράτους μέλους.

2.3. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει στα κράτη μέλη την εθελοντική ανάπτυξη ολοκληρωμένου μακροπρόθεσμου δασικού σχεδίου, με βάση συγκεκριμένη δομή και με έναν εθνικό ανταποκριτή που θα είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό της διαδικασίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της υφιστάμενης μόνιμης δασικής επιτροπής και τη μετονομασία της σε μόνιμη ομάδα εμπειρογνωμόνων για τα δάση και τη δασοκομία, λαμβάνοντας υπόψη τις πολυθεματικές μεταβλητές των δασικών δεδομένων που ανταλλάσσονται μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών και τις πολλαπλές τιμές των δασικών δεικτών.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει με επιφύλαξη τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δεδομένου ότι μέχρι στιγμής δεν υπάρχουν εναρμονισμένες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων σχετικά με τα δάση σε επίπεδο ΕΕ, και λαμβάνοντας υπόψη ότι οι προτάσεις παρέχουν κοινούς ορισμούς και καλύτερα εργαλεία για την καταγραφή των δασικών δεδομένων και τη μέτρηση της προόδου προς την επίτευξη της βιωσιμότητας των δασών. Ωστόσο, η ισχυρή εξάρτηση από δεδομένα δορυφορικής τηλεπισκόπησης μπορεί να μην οδηγεί στην αναμενόμενη ποιότητα και ακεραιότητα των δεδομένων ή στην αναμενόμενη συνάφειά τους με τις πολιτικές. Ο κανονισμός βασίζεται στις υφιστάμενες υποδομές δασικών δεδομένων.

3.2. Τα συστήματα δασικών δεδομένων θα πρέπει να είναι βιώσιμα, οικονομικά αποδοτικά, επιχειρησιακά εφικτά, ασφαλή και προστατευμένα, δυναμικά, με ευαισθησία ως προς τη διάσταση του φύλου, συμμετοχικά και χωρίς αποκλεισμούς, παρέχοντας δεδομένα σε εύθετο χρόνο και τη δυνατότητα στενής συνεργασίας μεταξύ επιστήμης και πρακτικής παράλληλα με τη βελτίωση του σχεδιασμού. Το προτεινόμενο πλαίσιο παρακολούθησης των δασών θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως στατιστικό μέσο και όχι ως μέσο εποπτείας, δεδομένου ότι η διαχείριση των δασών αποτελεί κυρίως εθνική αρμοδιότητα. Οι πληροφορίες θα πρέπει να δημοσιεύονται σε αρκούντως συγκεντρωτικό επίπεδο, σε μορφή που να μην καθιστά δυνατή την εξακρίβωση των δεδομένων ενός μεμονωμένου ιδιοκτήτη δάσους και να μη θέτει σε κίνδυνο την προστασία των δεδομένων των ιδιοκτητών δασών. Ορισμένες από τις προτεινόμενες μεταβλητές μπορεί να παρουσιάζουν προβλήματα για εκατομμύρια μικροκαλλιεργητές σε ολόκληρη την Ένωση, λόγω της υψηλής ανάλυσης και της συχνότητας χρήσης τους, καθώς και της πλήρους κάλυψης που παρέχουν.

3.3. Η πρόταση συμβάλλει άμεσα στην εδραίωση της οικονομίας των δεδομένων και της ψηφιακής κυριαρχίας. Η ψηφιοποίηση, οι κοινοί ορισμοί και η εφαρμογή κοινής προσέγγισης όσον αφορά τα δασικά δεδομένα μπορούν να διευκολύνουν τη διεξαγωγή διαφόρων ερευνών, προσομοιώσεων ακραίων κλιματικών καταστάσεων και αναλύσεων για τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συμμετοχική διαχείριση των δασών, καθώς και τη χάραξη τεκμηριωμένων δημόσιων πολιτικών και δημόσιου σχεδιασμού. Τα δάση και η βιώσιμη διαχείριση των δασών παρέχουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες —μία εκ των οποίων είναι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία— και, για την προσέλκυση επενδύσεων και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της συμβολής των δασών στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, τα δεδομένα είναι απαραίτητα. Απαιτείται ειδική προσέγγιση όσον αφορά τα οφέλη για τα κράτη μέλη από την αποθήκευση άνθρακα σε δέντρα, τα οποία έχουν φυτευτεί από ιδιωτικούς φορείς προς το δημόσιο συμφέρον (ΜΚΟ).

3.4. Δεδομένου ότι αναγνωρίζονται τα δυνητικά οφέλη από την εδραίωση της οικονομίας των δεδομένων και της ψηφιακής κυριαρχίας στη διαχείριση των δασών, έχει ζωτική σημασία να γίνεται σεβαστή η εθνική κυριαρχία των κρατών μελών κατά τη διαμόρφωση των δασικών πολιτικών τους. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι σημαντικό να αποφεύγεται ο περιττός συγκεντρωτισμός και η αύξηση της γραφειοκρατίας, και ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το ιδιαίτερο οικολογικό, κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο κάθε κράτους μέλους. Απαιτείται κατάλληλη αντιμετώπιση των ανησυχιών σχετικά με τη χρήση των δεδομένων και την ισορροπία κόστους-οφέλους των νέων κανονισμών, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι κανονισμοί ευνοούν, αντί να δυσχεραίνουν, την αποτελεσματική διαχείριση των δασών σε όλα τα κράτη μέλη.

3.5. Η συμμετοχή των κρατών μελών, των διαχειριστών δασών και των ιδιοκτητών δασών, δημόσιων ή ιδιωτών, και η στήριξή τους είναι σημαντικές για τη διασφάλιση της επιτυχούς συλλογής δεδομένων. Στη διαδικασία συλλογής και διαχείρισης δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η επίτευξη ορθής ισορροπίας μεταξύ της αρχής της επικουρικότητας και του σεβασμού των εθνικών και των ενωσιακών αρμοδιοτήτων σε τομείς όπως το περιβάλλον, το κλίμα ή η ενέργεια, κατά τη χρήση δορυφορικής επιτήρησης σε υπερκρατικό επίπεδο. Η εθνική νομοθεσία θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, ιδίως για τη διαλειτουργικότητα με άλλους φορείς διαφόρων αλυσίδων εφοδιασμού και βιομηχανιών ξυλείας. Απαιτείται περαιτέρω αξιολόγηση όσον αφορά τη σημασία και τους κινδύνους για τους διαχειριστές και τους ιδιοκτήτες δασών.

3.6. Η αξιοπιστία και η προσαρμογή των δεδομένων έχουν ζωτική σημασία για τη λήψη αποφάσεων, τη βελτίωση της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και τη συμβολή στην πρόληψη του κινδύνου. Σε περίπτωση που τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν τα δικά τους συστήματα και συλλέγουν άλλα συμπληρωματικά δεδομένα σε εθελοντική βάση, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη αν τηρείται ο ίδιος βαθμός λεπτομέρειας και το ίδιο επίπεδο τεχνολογίας και συχνότητας συλλογής δεδομένων.

3.7. Η διαρκώς αυξανόμενη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ) και του διαδικτύου των πραγμάτων είναι σημαντική για τη διαφάνεια των δασικών αλυσίδων εφοδιασμού χωρίς να δημιουργούνται εξαρτήσεις από παρόχους ΤΝ. Η αύξηση της πρόσβασης σε νέες τεχνολογίες θα πρέπει να αποτελεί μόνιμο μέλημα. Η ακεραιότητα και η αξιοπιστία των δεδομένων θα πρέπει να αποτελούν οριζόντιο μέλημα. Απαιτείται μεγαλύτερη σαφήνεια στον κανονισμό όσον αφορά την επικύρωση των δεδομένων, κάτι που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σε μελλοντικό παράγωγο δίκαιο.

3.8. Η εδραίωση της συνέργειας με το δικαστικό σύστημα είναι σημαντική για τη χρήση των δεδομένων που συλλέγονται από οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο μέρος. Θα πρέπει να παρέχεται συνεχώς η δυνατότητα χρήσης των συλλεγόμενων δεδομένων σε διάφορα συστήματα δέουσας επιμέλειας. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα τηλεφόρτωσης δεδομένων για μεγάλο χρονικό διάστημα, σε διάφορους κοινούς μορφοτύπους, προκειμένου να χρησιμοποιούνται σε διάφορες άλλες αναλύσεις. Έχει ζωτική σημασία να διασφαλίζονται η διαφάνεια και η εποπτεία της χρήσης των συλλεγόμενων δεδομένων. Τα δεδομένα που τυχόν συλλέγονται θα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο με τον οποίο να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των ιδιοκτητών ή των διαχειριστών δασών. Τα δεδομένα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο για συγκεκριμένους και σαφώς καθορισμένους σκοπούς που συμφωνούνται από κοινού, με ιδιαίτερη έμφαση στην ασφάλεια και στην προστασία των δεδομένων. Επιπλέον, θα πρέπει να εξεταστεί η διαθεσιμότητα φιλικών προς τον χρήστη εργαλείων για την πρόσβαση σε δεδομένα και την ανάλυσή τους, προκειμένου οι ιδιοκτήτες δασών, οι διαχειριστές δασών και οι χώρες να είναι σε θέση να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα δασικά τους δεδομένα.

3.9. Η ΕΟΚΕ προτείνει να αποφεύγεται η αλληλεπικάλυψη δεδομένων, δεδομένου ότι ορισμένα δασικά δεδομένα συλλέγονται επίσης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη και, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορούν να χρησιμοποιούνται και οι υφιστάμενες εθνικές δασικές απογραφές για τη διαδικασία αυτή. Τα δασικά δεδομένα θα πρέπει να συμπληρώνονται με δεδομένα που συλλέγονται βάσει άλλων νομοθετικών πράξεων για το κλίμα, τα ύδατα, τον αέρα και τη βιοποικιλότητα, καθώς και της κοινής γεωργικής πολιτικής, και να είναι πλήρως συμβατά με τη μεθοδολογία του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών. Θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των δασών για υλοτομία και άλλων τύπων δασών. Κατά περίπτωση, θα πρέπει να παρέχεται αυτόματα ένα κοινό σύνολο γενικών δεικτών όσον αφορά τη διαχείριση των δασών σε συγκεντρωτικό γεωγραφικό επίπεδο και να παρακολουθείται. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη δείκτες σχετικά με τον δυνητικό αντίκτυπο των πρακτικών διαχείρισης ή άλλων παραγόντων, όπως η κλιματική αλλαγή, στη βιοποικιλότητα, σχετικά με τη συμβολή τους στην επίτευξη των ΣΒΑ, καθώς και δείκτες μέτρησης της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων πολιτικής.

3.10. Θα πρέπει να εξασφαλιστούν ειδικά κονδύλια ή η δυνατότητα αξιοποίησης των υφιστάμενων κονδυλίων για την ανάπτυξη και την εφαρμογή μακροπρόθεσμων δασικών σχεδίων ή την επικαιροποίηση των υφιστάμενων σχεδίων. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ρητά ότι η κοινωνία των πολιτών θα συμμετέχει στον σχεδιασμό, στην εφαρμογή και στην παρακολούθηση των σχεδίων. Δεδομένου ότι στον κανονισμό προτείνονται νέες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να διατίθενται ειδικές επιδοτήσεις για τη συλλογή, την παραγωγή, τη διαχείριση και την παρακολούθηση των δεδομένων μέχρι ενός ορισμένου όγκου.

3.11. Απαιτείται διασφάλιση της διαλειτουργικότητας με άλλα εθνικά μητρώα δασικών δεδομένων και με εμπορικά δεδομένα σε εθελοντική βάση, δεδομένου ότι, όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, χρειάζονται μακροχρόνια δεδομένα σε συνδυασμό με δεδομένα που αφορούν τις βιομηχανίες ξυλείας και τις αλυσίδες εφοδιασμού. Η ΕΟΚΕ προτείνει να είναι υποχρεωτική η πλήρης ιχνηλασιμότητα των δεδομένων που αφορούν την ξυλεία στην ΕΕ, ανεξάρτητα από τον τρόπο χρήσης της.

3.12. Η ΕΟΚΕ προτείνει την επιβολή σαφών κυρώσεων στα κράτη μέλη, δεδομένης της τεράστιας σημασίας που έχουν τα δασικά δεδομένα για την κλιματική μετάβαση και τη βιοποικιλότητα. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιορισμοί σχετικά με την αξιοποίηση της χρηματοδότησης της ΕΕ σε περίπτωση που τα δασικά δεδομένα είναι ελλιπή ή ανακριβή. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται βιώσιμα εργαλεία, βιώσιμες πρακτικές και η πράσινη ενέργεια στο σύνολο του πλαισίου παρακολούθησης των δασών.

3.13. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι απαιτείται μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον συντονισμό της διαδικασίας συλλογής δασικών δεδομένων και ότι θα πρέπει να είναι δυνατή η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όταν τα δάση εκτείνονται σε περισσότερα κράτη μέλη ή σε τρίτες χώρες. Η συνεργασία μεταξύ διαφόρων σημείων επαφής και η συμμετοχή των κρατών μελών καθώς και των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών είναι σημαντικές για την επιτυχία του υπό εξέταση κανονισμού.

3.14. Θα πρέπει παράλληλα με τα δασικά δεδομένα να συλλέγονται δεδομένα για αλληλένδετους τομείς, όπως η αγροτική ανάπτυξη, η κυκλική οικονομία, η επιστήμη ή η ψηφιοποίηση. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι πολλαπλές τιμές των δασικών δεικτών, όπως η συμβολή στην τοπική και την εθνική οικονομία. Δεδομένης της σημασίας των δασών για την κοινωνία, ιδίως των δασικών κοινοτήτων, τα κοινωνικά δεδομένα που συλλέγονται ήδη από τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνδέονται με τα δασικά δεδομένα, με ιδιαίτερη προσοχή σε ό,τι αφορά τους νέους και τη διάσταση του φύλου. Θα πρέπει να αξιολογείται συνεχώς αν, με την προσθήκη νέων συνόλων δεδομένων, διασφαλίζεται ο δυναμικός χαρακτήρας του συστήματος συλλογής δασικών δεδομένων.

3.15. Θα πρέπει να αποδίδεται ίση βαρύτητα στα δασικά δεδομένα που αφορούν οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα είδη ιδιοκτησίας, δεδομένης της πολυμορφίας όσον αφορά την ιδιοκτησία των δασών στην ΕΕ. Τα συλλεγόμενα δεδομένα θα πρέπει να συμβάλλουν στην εδραίωση της δασικής διακυβέρνησης και να αποτελούν μόνιμο μέλημα, όπως και ο εκδημοκρατισμός της διαδικασίας παροχής δεδομένων σχετικά με τη σύνθετη δασική αλυσίδα εφοδιασμού.

3.16. Οι ιδιοκτήτες δασών, ιδιώτες ή δημόσιοι, θα πρέπει να επωφελούνται από την κοινοχρησία των δεδομένων τους. Τα συλλεγόμενα δεδομένα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για ειδικές συμβουλευτικές υπηρεσίες προς τους ιδιοκτήτες δασών και όχι για εμπορικούς σκοπούς χωρίς να αποφέρουν οφέλη στους ιδιοκτήτες. Το δημόσιο συμφέρον θα πρέπει να παραμείνει οριζόντια μεταβλητή, ανεξάρτητα από το ποιος είναι ιδιοκτήτης του δάσους, με σεβασμό της ιδιωτικής ιδιοκτησίας.

3.17. Η ΕΟΚΕ προτείνει τη δημιουργία ειδικού γραφείου υποστήριξης για την παροχή συνδρομής ή ειδικού υποστηρικτικού υλικού. Θα πρέπει να λαμβάνεται η συγκατάθεση των παρόχων δεδομένων όταν πρόκειται να κοινοποιηθούν τα δεδομένα τους, ανεξάρτητα από τον προορισμό και τη χρήση των δεδομένων, και θα πρέπει να γνωρίζουν αν τα δεδομένα τους θα χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς. Οι απαιτήσεις του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ) θα πρέπει να τηρούνται προσεκτικά κατά τη δημοσίευση δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τα ιδιωτικά δεδομένα και τη χρήση εξ αποστάσεως πηγών δεδομένων.

3.18. Η ΕΟΚΕ προτείνει επίσης να εξεταστεί ο ρόλος των δασών σε διεθνές επίπεδο και καλεί την ΕΕ να προωθήσει ενεργά την ίδια προσέγγιση για τα δασικά δεδομένα σε τρίτες χώρες και, σε αυτό το πλαίσιο, να συνάψει διεθνείς συμφωνίες, ιδίως όσον αφορά τη διάθεση στην αγορά της ΕΕ προϊόντων ξυλείας που συμμορφώνονται με τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας και τον ισχύοντα κανονισμό για την αποψίλωση των δασών. Θα πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα συνεργασίας με τρίτους, όπως εταιρείες λογισμικού ή δεδομένων, εάν τα κράτη μέλη το επιλέξουν.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1. Η ΕΟΚΕ ζητεί μεγαλύτερη σαφήνεια όσον αφορά τον προορισμό και τη χρήση των συλλεγόμενων δεδομένων, το θεσμικό όργανο που θα έχει πρόσβαση σε αυτά, καθώς και τα παρεχόμενα οφέλη.

4.2. Η ΕΟΚΕ προτείνει να διερευνηθεί κατά πόσον τα δεδομένα για τη βιοποικιλότητα που περιλαμβάνονται στον κανονισμό καλύπτουν σχετικές μεταβλητές πέραν των πτηνών, λαμβανομένων υπόψη της πολυπλοκότητας του δασικού οικοσυστήματος και της κατανομής των ειδών. Αυτό είναι σημαντικό, δεδομένης της ανάγκης κατανόησης ολόκληρου του οικοσυστήματος των δασών και, στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αναπτυχθεί ειδική νομοθεσία στην οποία θα λαμβάνεται υπόψη η σύνδεση μεταξύ των δεδομένων για τη βιοποικιλότητα και της απαιτούμενης επιχειρησιακής ικανότητας.

4.3. Η ΕΟΚΕ ζητεί από τα κράτη μέλη της ΕΕ που αντλούν οφέλη από τα δάση να διαθέτουν μακροπρόθεσμο δασικό σχέδιο (με τήρηση παράλληλα των υφιστάμενων εθνικών μακροπρόθεσμων δασικών σχεδίων)· εν προκειμένω θα πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο 13. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η συμπληρωματικότητα μεταξύ των δασικών σχεδίων σε διάφορα κράτη μέλη και άλλων δασικών στρατηγικών σχετικά με τις βιομηχανίες ξυλείας, δεδομένου ότι επί του παρόντος δεν υφίσταται στην ΕΕ κοινός χώρος δεδομένων για τις βιομηχανίες ξυλείας.

4.4. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι το παράγωγο δίκαιο θα μπορούσε δυνητικά να προκαλέσει κινδύνους για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού και ότι στον κανονισμό δεν περιλαμβάνονται συγκεκριμένα εργαλεία ΤΠ. Δεδομένης της φιλόδοξης προθεσμίας των 30 μηνών από την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού, θα πρέπει να δοθεί επαρκής χρόνος και καθοδήγηση στα κράτη μέλη για την εφαρμογή του πλαισίου παρακολούθησης των δασών.

4.5. Η ΕΟΚΕ προτείνει να τροποποιηθεί το άρθρο 11 ώστε να διασφαλιστεί η εστίαση στα συμφέροντα των τοπικών ενδιαφερόμενων μερών, με την κοινωνία των πολιτών να διαδραματίζει ρόλο στον συντονισμό και στη συνεργασία για τη βελτίωση της χρησιμότητας του πλαισίου παρακολούθησης των δασών, καθώς απαιτείται κατάλληλη ανάλυση συγκεκριμένου πλαισίου για τη συμπλήρωση της ανοικτής πρόσβασης στις πληροφορίες.

4.6. Η ΕΟΚΕ συνιστά να συμπεριλαμβάνονται και τα πρωτογενή δάση στα μη πρόσφορα δάση για παροχή ξυλείας που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ σημείο α), λόγω της συμβολής τους στην προστασία της βιοποικιλότητας. Τα δένδρα εκτός δασών θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο σύστημα συλλογής δεδομένων.

4.7. Η ΕΟΚΕ συστήνει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το συμφέρον των ιδιωτών ιδιοκτητών δασών κατά τη δημοσίευση των δασικών δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 7, καθώς μπορεί να πληγεί το εν λόγω συμφέρον. Θα πρέπει να παγιωθεί σαφής ορισμός της «δασικής μονάδας», ενώ η ιδιωτική ιδιοκτησία θα πρέπει πάντα να γίνεται σεβαστή. Η σχέση μεταξύ ιδιωτικών δασών και εθνικών ανταποκριτών θα πρέπει να αποσαφηνιστεί περαιτέρω παράλληλα με τη χρήση των ιδιωτικών δεδομένων προς το δημόσιο συμφέρον, δεδομένου ότι η κυριότητα των δεδομένων είναι ιδιωτική.

4.8. Η δομή των μακροπρόθεσμων δασικών σχεδίων που αναφέρεται στο παράρτημα IV θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τις κοινωνικές πτυχές των δασών και να προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτές συμβάλλουν άμεσα στην επίτευξη των ΣΒΑ που συνδέονται με τα δάση. Στα σχέδια θα πρέπει να περιλαμβάνονται η αρχή της εταιρικής σχέσης και ένα ειδικό κεφάλαιο για τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των σχεδίων.

4.9. Η ΕΟΚΕ ζητεί περισσότερες επενδύσεις στην ανάπτυξη ικανοτήτων για τη συλλογή, την ανταλλαγή, τη χρήση και τη διαχείριση δασικών δεδομένων και, εν προκειμένω, τη διάθεση επαρκών πόρων, ιδίως για τους εθνικούς ανταποκριτές, μέσω της κοινής γεωργικής πολιτικής ή άλλων ταμείων και μέσων. Θα πρέπει να προβλέπονται ειδικοί πόροι κατάρτισης για τους διαχειριστές δασών, τους ιδιοκτήτες δασών και τους δασεργάτες. Τα σχετικά με τους δασεργάτες και τις συνθήκες εργασίας δεδομένα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τα κράτη μέλη αδιαλείπτως, λόγω του πολυλειτουργικού χαρακτήρα των δασών.

4.10. Οι εκστρατείες σχετικά με την κυβερνοασφάλεια και την προστασία των δεδομένων θα πρέπει να αποτελούν μόνιμο μέλημα. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η ψηφιακή συμμετοχικότητα και ο ψηφιακός γραμματισμός, παράλληλα με τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε τεχνολογίες δεδομένων, υλισμικού και λογισμικού.

4.11. Η μείωση του διοικητικού φόρτου και η αποφυγή της υπερβολικής γραφειοκρατίας, όπως η πολλαπλή συλλογή δεδομένων και η υποβολή εκθέσεων ([3]), θα πρέπει να αποτελούν μόνιμο μέλημα. Θα πρέπει να παρέχονται επαρκείς πόροι, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το παράρτημα Ι, ορισμένα δεδομένα πρέπει να συλλέγονται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα (δεδομένα για πυρκαγιές) ή τουλάχιστον μία φορά ανά 2 εβδομάδες (όσον αφορά τη φυλλόπτωση). Είναι δύσκολο να διασφαλιστεί η εγκυρότητα των δεδομένων που συλλέγονται με εξ αποστάσεως εξοπλισμό, δεδομένου ότι απαιτούνται επιτόπιες επαληθεύσεις και επιτόπιοι πόροι. Θα πρέπει να διασφαλίζεται ο ίδιος ρυθμός τόσο της συλλογής όσο και της επεξεργασίας των δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τα δεδομένα που συλλέγονται επιτόπου.

4.12. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει με επιφύλαξη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη σύσταση μόνιμης ομάδας εμπειρογνωμόνων για τα δάση και τη δασοκομία και προτείνει ο ρόλος της μόνιμης δασικής επιτροπής να ενισχυθεί, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις μελλοντικές εργασίες για την παρακολούθηση των δασών. Τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη της κοινωνίας των πολιτών θα πρέπει να συμμετέχουν στη μόνιμη ομάδα, λαμβάνοντας υπόψη τον εξέχοντα ρόλο των δασών για την κοινωνία.

([3]) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030» [COM(2021) 572 final] (ΕΕ C 152 της 6.4.2022, σ. 169).

4.13. Η ΕΟΚΕ προτείνει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως σε κρίσεις που σχετίζονται με συγκεκριμένες φυσικές καταστροφές, να παρέχονται λύσεις και να διατίθενται ειδικοί πόροι για την άμεση επιτόπια συλλογή δεδομένων, καθώς και να χρησιμοποιούνται εξ αποστάσεως μέσα για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων στα δάση σε πραγματικό χρόνο.

4.14. Κατόπιν κατάλληλης αξιολόγησης, θα πρέπει να συμπεριληφθεί στο σύστημα συλλογής δεδομένων ειδική προσέγγιση για το τοπίο όπου θα συνεκτιμώνται ο κατακερματισμός και η ακεραιότητα του ευρύτερου οικοσυστήματος. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη δημιουργία μιας νέας δημόσιας και κοινής πλατφόρμας σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη της παρακολούθησης των δασών και την ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών με τη συμμετοχή της ΕΟΚΕ και της κοινωνίας των πολιτών. Θα πρέπει να διασφαλιστεί η σαφής συνέργεια με τα ευρωπαϊκά ενιαία σημεία πρόσβασης για τα ιδιωτικά δάση, τον ευρωπαϊκό μηχανισμό πολιτικής προστασίας και το ευρωπαϊκό νέφος ανοικτής επιστήμης προκειμένου να διευκολυνθεί η έρευνα για τα δάση.

Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Oliver RÖPKE